

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Національні проекти є відносно новим видом інвестиційної діяльності держави, тому окреслюється існуюча системна управлінська проблема – відсутність адекватної українському адміністративному і бізнес-середовищу організаційно-економічної моделі управління національними проектами, яка б забезпечувала узгодженість дій держави та приватного сектору економіки на основі відповідно застосовуваних регуляторних механізмів, інформаційних інтервенцій, інституційних підойм (зокрема, державно-приватного партнерства), інфраструктурного інвестування тощо [1]. Тому автором розроблено концептуальні положення фінансового забезпечення реалізації національних інвестиційних проектів із застосуванням кластерного механізму.

Ващенко Н. В. зазначає і автор з ним погоджується, що поняття «концепція» є системою взаємопов'язаних і логічно вибудованих поглядів (задумів, ідей) відносно будь-якого явища або процесу (об'єкта дослідження), які впливають один із одного, спрямованих на вирішення проблем і завдань щодо досягнення цілей (результату від використання концепції) шляхом дотримання принципів, застосування відповідних інструментів (способів, методів, планів), що мають наукове і практичне значення [2].

Концептуальні положення фінансового забезпечення реалізації національних інвестиційних проектів повинні базуватися на трьох рівнях фінансових відносин: мікрорівні (суб'єкти господарювання – потенційні інвестори), мезорівні (регіональний чи галузевий інвестиційний кластер), макрорівні (держава як суб'єкт економічної системи в особі органів виконавчої влади). Це обумовлено масштабністю національних інвестиційних проектів, їх структурою та пріоритетами в межах яких вони реалізуються.

Метою фінансового забезпечення реалізації національних інвестиційних проектів є прискорення пошуку та акумуляції необхідного обсягу фінансових ресурсів та прискорення темпів реалізації національних проектів.

Проблема реалізації національних інвестиційних проектів обумовлена дефіцитом фінансових ресурсів держави на інвестиційні потреби. Крім того, Державне агентство з інвестицій та управління національними проектами більшість зусиль направляло на покращення інвестиційного іміджу України, а не на пошук джерел фінансових ресурсів.

На тлі зазначеної проблеми автором розроблено концептуальні положення фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів із застосуванням кластерного механізму. Концептуальні положення полягають у наступному:

1. Зміна форми участі держави у фінансовому забезпеченні національних інвестиційних проектів. Дефіцит інвестиційних ресурсів держави для своєчасного повного фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів обумовлює необхідність пошуку інших джерел їх фінансового забезпечення та зміни форми участі держави з повного фінансування на ініціювання проекту, розробку його техніко-економічного обґрунтування, пошук потенційних інвесторів для проекту, часткове фінансове забезпечення, надання гарантій за кредитами на інвестиційні потреби, компенсація вартості кредитних ресурсів для інвестора, узгодження інтересів учасників інвестиційного процесу та ін.

2. Залучення до фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів коштів приватних інвесторів. Більше 70% капітальних інвестицій в Україні здійснюється за рахунок власних коштів підприємств, тому окреслюється потенційне джерело пошуку інвестиційних ресурсів для фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів. Переважна більшість підприємств працює з низькою

рентабельністю активів та власного капіталу, що актуалізує для суб'єктів господарювання питання пошуку джерел підвищення ефективності своєї господарської діяльності. Таким чином уможлиблюється залучення приватних інвесторів (підприємств) до фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів.

3. Фінансове забезпечення національних інвестиційних проектів здійснюється кількома інвесторами. Великомасштабність національних інвестиційних проектів передбачає залучення великого обсягу інвестиційних ресурсів для їх фінансового забезпечення, а отже інвестиційні можливості одного інвестора є недостатніми. Тому автором запропоновано створення інвестиційного кластера для фінансового забезпечення певного національного інвестиційного проекту.

4. Формування інвестиційного кластера є інструментом впровадження кластерного механізму. Підприємство-інвестор приймає рішення про участь у фінансовому забезпеченні національного інвестиційного проекту не лише на основі ефективності його фінансової інвестиції в проект, а й на основі вигод, що підприємство-інвестор отримує після реалізації національного інвестиційного проекту. Внаслідок реалізації національного інвестиційного проекту підприємство-інвестор може здійснити обмін досвідом з проектом, впровадження інновацій у виробництво, отримати нового постачальника сировини чи новий ринок збуту, знайти нових ділових партнерів та ін.. Тому, об'єднання інвесторів у інвестиційний кластер відбувається за галузевою та / або територіальною ознакою.

5. Застосування кластерного механізму підвищує ефективність фінансового забезпечення національних інвестиційних проектів. Це відбувається за рахунок пришвидшення темпів реалізації проекту, зниження навантаження на державний бюджет, покращення господарських зв'язків в межах галузі та регіону, підвищення конкурентоспроможності галузі та регіону, підвищення ефективності господарської діяльності підприємства-інвестора.

6. Діапазон дії методів, інструментів і важелів механізму фінансового забезпечення обмежений нормативно-правовою регламентацією та забезпечений інформаційною складовою. Враховуючи організаційну структуру інвестиційного кластера та його можливий склад учасників

Розроблена автором концепція фінансового забезпечення реалізації національних інвестиційних проектів враховує три рівні фінансових відносин держави: окремого підприємства-потенційного інвестора – шляхом підвищення ефективності господарської діяльності інвестора; галузі – через покращення господарських зв'язків та підвищення її конкурентоспроможності; держави – через прискорення реалізації національних інвестиційних проектів та зниження потреби у державних інвестиційних ресурсах.

У формуванні кластерного механізму фінансового забезпечення, відсутня єдність теоретико-методичних підходів, які визначають пріоритетні напрямки та конкурентні перспективи його розвитку, використання ефективних механізмів реалізації державно-приватного партнерства, особливо в інвестиційній сфері та підтримка пріоритетних проектів. Отже, наступним етапом дослідження є визначення особливостей формування кластерного механізму фінансового забезпечення реалізації інвестиційних проектів.

1. Бережний Я. В. Політика реалізації національних проектів: перспективи розвитку в Україні / Я. В. Бережний, Я. А. Жаліло, Д. С. Покришка // "Економіка України". – 2013. – 10 (623). – С. 32-44.

2. Ващенко Н.В. Обґрунтування концепції управління розвитком підприємства / Н.В. Ващенко // Академічний огляд. – 2014. – № 1 (40). – С. 94-102.